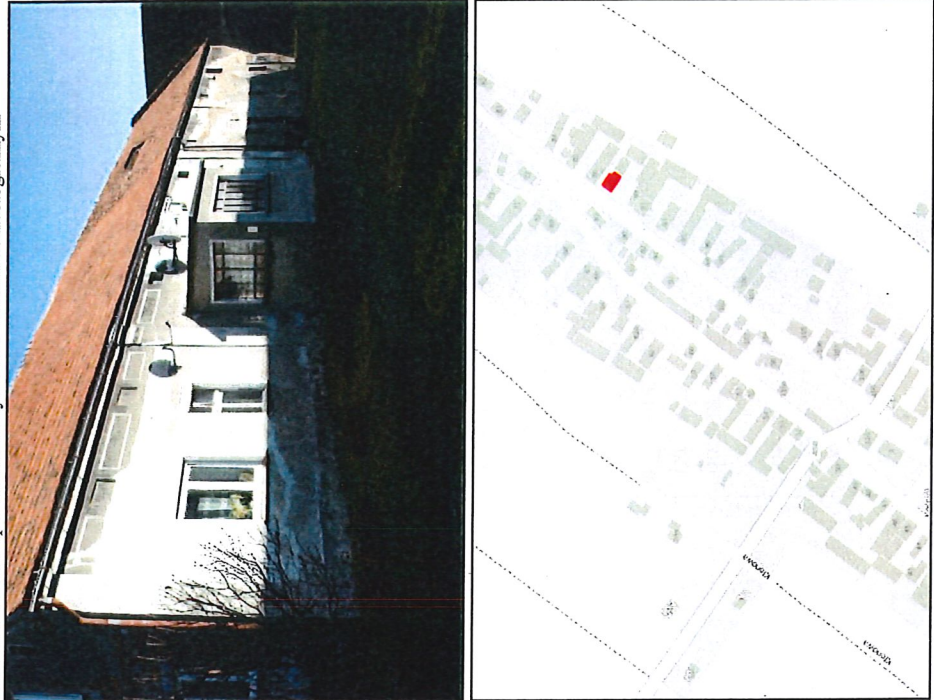

GEZ 47	KARTA ADRESOWA ZABYTOKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania 3 ćw. XIX w.	7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym	
			4. Adres Czeska Wieś nr 88, dz. nr 460
		6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	

1. Widok od płn.-zach. 2. Widok od pld.-zach. 3. Widok od pñ.-zach. 4. Lokalizacja.

WÓJT
 Gminy Olszanka
 Tymoteusz Drebschok

URZĄD GMINY OLSZANKA
 Stwierdzam zgodność 49-332 Olszanka 16
 z oryginałem
 woj. opolskie

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömischoff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzelsów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnowiono dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Janówice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano kruchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnicze i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek wzniesiony w 3 ćw. XIX w. Zlokalizowany w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, w układzie szczytowym. Założony na planie prostokąta z przybudówką od północnego wschodu, parterowy z wysokim poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym. Połąć północno wschodnia przełamana, przykrywa także dobudówkę. Od południowego wschodu do budynku przylega obiekt gospodarczy. Elewacja północno wschodnia przybudówki czteroosiowa. Elewacja północno zachodnia dwuosiowa, w partii szczytowej dodatkowo z niewielkimi otworami wentylacyjnymi. Przybudówka jednoosiowa. Elewacja południowo zachodnia pięcioosiowa, z otworem drzwiowym w osi środkowej osłoniętym mruwanym gankiem. Dekoracja architektoniczna w postaci pilastrów artykułujących elewacje frontową i szczytową, pływcin, obramień otworów, gzymsów koronujących i ujmujących szczyt. Otwory okienne w większości zamknięte prosto, jedynie w szczycie dwa otwory zamknięte są łukiem pełnym. Stolarka okienna dwudzielna, jedno- i dwupoziomowa. Część okien PCV. Otwór drzwiowy przesłonięty przez ganek.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu brak ugięć czy falowania, a także ubytków w pokryciu. Wody opadowe odprowadzane są z połaci poprzez rynny i rury spustowe wpięte do kanalizacji. Mury bez widocznych odchyłen czy spękań, w partiach dolnych zawilgocone. Tynki z znacznymi ubytkami, odparzeniami i spękaniem, w partiach dolnych na powierzchni tynków wysolenia. Wielkość i rozmieszczenie otworów, a także fotografia z tzw. fiszki adresowej z 1991 r. wskazują na zmiany w otworowaniu. Stolarka okienna w stanie dostatecznym, w formach historycznych, z ubytkami malatur. Okna PCV w formach ahistorycznych. Wartości zabytkowe obiektu obniża wtórny ganek, którego forma nie koresponduje z architekturą budynku.

Postulaty:

- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów z dopuszczeniem stosowania blend; wymiany wtórnych okien i drzwi na stolarkę w formach powtarzających rozwiązania historyczne; renowacji/wymiany stolarki istniejącej; wymiany tynków na wapienne na bazie wapna hydraulicznego przy zachowaniu istniejącej i pod warunkiem odtworzenia zniszczonej dekoracji architektonicznej; usunięcia ganku.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zarządzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewiązanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków